

พฤติกรรมกรรมการออมและปัจจัยที่ส่งผลต่อรูปแบบการออม หรือการลงทุนของผู้ออมในประเทศไทย Household Saving Behavior and Determinants of the Forms of Saving and Investment in Thailand

ปิยรัตน์ กฤษณามระ*

เมธินี วณิกกุล*

นาถฤดี ศุภกิจจารักษ์**

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการออมและปัจจัยที่ส่งผลต่อรูปแบบการออมหรือการลงทุนของผู้ออมในประเทศไทย ดำเนินการเก็บข้อมูลปฐมภูมิในมิติต่างๆ โดยการใช้แบบสอบถามที่ออกแบบโดยคณะผู้วิจัย สอบถามกลุ่มประชากรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เชียงใหม่ นครราชสีมา ราชยอง และสงขลา ที่มีรายได้ตั้งแต่ 20,000 บาทขึ้นไป และมีอายุตั้งแต่ 20 ปี เป็นจำนวนทั้งสิ้น 844 ตัวอย่าง เพื่อนำมาวิเคราะห์ถึงระดับการออมและวัตถุประสงค์ในการออม รูปแบบการออม และปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกรูปแบบการออม รวมทั้งศึกษาถึงความสอดคล้องระหว่างความรู้ความเข้าใจของผู้ออมในเรื่องความเสี่ยงและผลตอบแทนกับรูปแบบการออมที่เลือก โดยให้ความสำคัญกับรูปแบบการออมผ่านตลาดทุน ผลที่ได้จากการศึกษาจะทำให้เข้าใจถึงลักษณะ แนวคิด และปรัชญาในการออมและการลงทุน รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในการออมของผู้ที่มีเงินออมในประเทศไทย ซึ่งสามารถ

นำไปในใช้พิจารณากำหนดและปรับปรุงนโยบายตลอดจนมาตรการต่างๆ ในอันที่จะเพิ่มปริมาณการออมและการลงทุนในประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการออมผ่านตลาดทุนไทย

จากผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างของผู้ออมในประเทศไทยโดยเฉลี่ยมีการศึกษาในระดับปริญญาตรี และมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องความเสี่ยงและผลตอบแทนดี มีอายุโดยเฉลี่ย 47 ปี และมีรายได้ปานกลางจากการทำงานประจำ อัตราการออมเฉลี่ยร้อยละ 29.17 และสนใจการออมทุกรูปแบบ วัตถุประสงค์หลักในการออมคือ เพื่อไว้ใช้หลังเกษียณ ผู้ออมเป็นผู้ตัดสินใจเลือกวิธีการลงทุนด้วยตัวเองโดยอาศัยข้อมูลจากบุคคลในครอบครัวและเจ้าหน้าที่ของธนาคาร ผลการวิจัยพบว่า ผู้ออมเลือกลงทุนในรูปแบบการออมแบบดั้งเดิมที่ผู้ออมรู้จักดี ได้แก่ การฝากเงินธนาคาร การทำประกันชีวิต การซื้อทองรูปพรรณ และ/หรือทองคำแท่ง และการซื้ออสังหาริมทรัพย์ มากกว่า

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาการธนาคารและการเงิน คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

** อาจารย์ประจำภาควิชาการธนาคารและการเงิน คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปิยรัตน์ กฤษณามะ: เมธินี วัฒนิกกุล และนาถฤดี ศุภกิจจารักษ์/พฤติกรรมกรรมการออมและปัจจัยที่ส่งผลต่อรูปแบบการออมหรือการลงทุนของผู้ออม...

การลงทุนซื้อตราสารการเงินผ่านตลาดทุน ซึ่งได้แก่พันธบัตรรัฐบาล กองทุนรวม หุ้นกู้และหุ้นสามัญ อย่างไรก็ดี เมื่อผู้ออมมีรายได้เพิ่มขึ้นพบว่า มีแนวโน้มที่จะออมในรูปแบบดั้งเดิมลดลง และลงทุนซื้อตราสารการเงินในตลาดทุนมากขึ้น นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า ผู้ออมมีความเข้าใจดีว่าการลงทุนซื้อตราสารการเงินได้รับผลตอบแทนสูงแต่ก็มีความเสี่ยงสูง ต้องใช้เงินลงทุนมากและ

มีความซับซ้อนเข้าใจยากจึงสนใจลงทุนน้อย ในการจัดสรรเงินออม ผู้ออมให้ความสำคัญต่อการจัดสรรเงินเพื่อลงทุนซื้ออสังหาริมทรัพย์มากเป็นอันดับหนึ่ง เนื่องจากความต้องการมีที่อยู่อาศัยเพื่อความมั่นคงของครอบครัว และมีความเชื่อว่าการลงทุนประเภทนี้มีผลตอบแทนสูงและมีความเสี่ยงน้อยกว่าการลงทุนในตลาดตราสารการเงิน

คำสำคัญ: การออม พฤติกรรมการออม รูปแบบการออม เหตุผลในการออม

Abstract

The study of household savings behavior and determinants of the forms of savings and investment in Thailand is based on the primary data of 844 people through questionnaires in Bangkok and its perimeter, Chiangmai, Nakhonratchasima, Rayong, and Songkhla. This study investigates level and objectives of savings of Thai household, forms of savings, determinants of the forms of savings, including consistency between the risk-return concept and the investing decision. The purpose of this study is to identify characteristics, concepts and philosophy of savings and invest of Thai household, including savings problems and obstacles. The results are expected to be beneficial in determining policies and measures to encourage savings and investment in Thailand, especially in the domestic capital market.

It is found that household savers in Thailand, on average, hold a bachelor degree and understand the risk-return tradeoff for investments. The average age is 47. Across the sample, they have medium level of income of which about 29.17% is saved. It is also found that savers are interested in every form of savings and investments mentioned in the questionnaire

and their main purpose of savings is for post-retirement spending.

Our samples select forms of savings and investments on their own with information provided by bank officers and family members. Moreover, they tend to invest more in conventional forms of savings such as bank deposits, insurance policies, gold and properties then in financial assets such as government bond, mutual fund, corporate bonds, and stock. It is also interesting to find that as level of income increases, savers tend to save less in conventional forms and more their savings towards capital market. Despite the higher return, they might receive from investing in financial assets, savers have not much interest in these forms of investments owing to the high risk character, complicated investment process and large amount of minimum investment requirement. Properties (real estate) is the form of investment to which household savers allocate the largest proportion of their saving. The reason is simply because it is one of human basic needs. In addition, it is perceived that physical assets (real estates) generate higher return and are less risky than financial assets.

Keywords: Saving, Saving Behavior, Saving Instruments, Determinants of Saving.

ส่วนที่ 1 ความเป็นมาของโครงการ

1.1 บทนำ

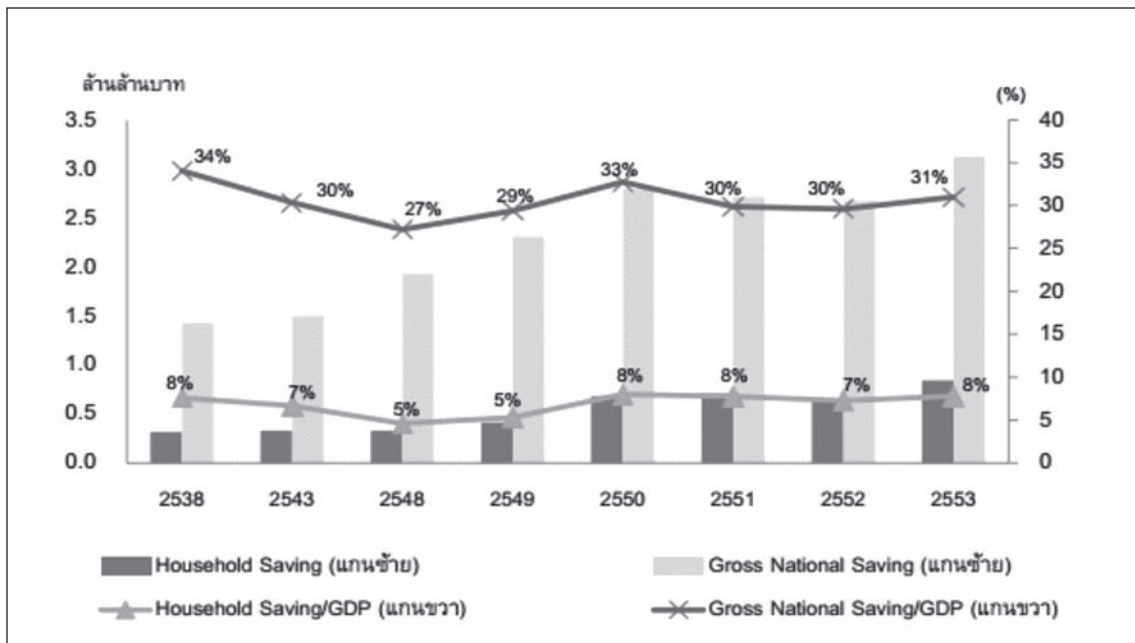
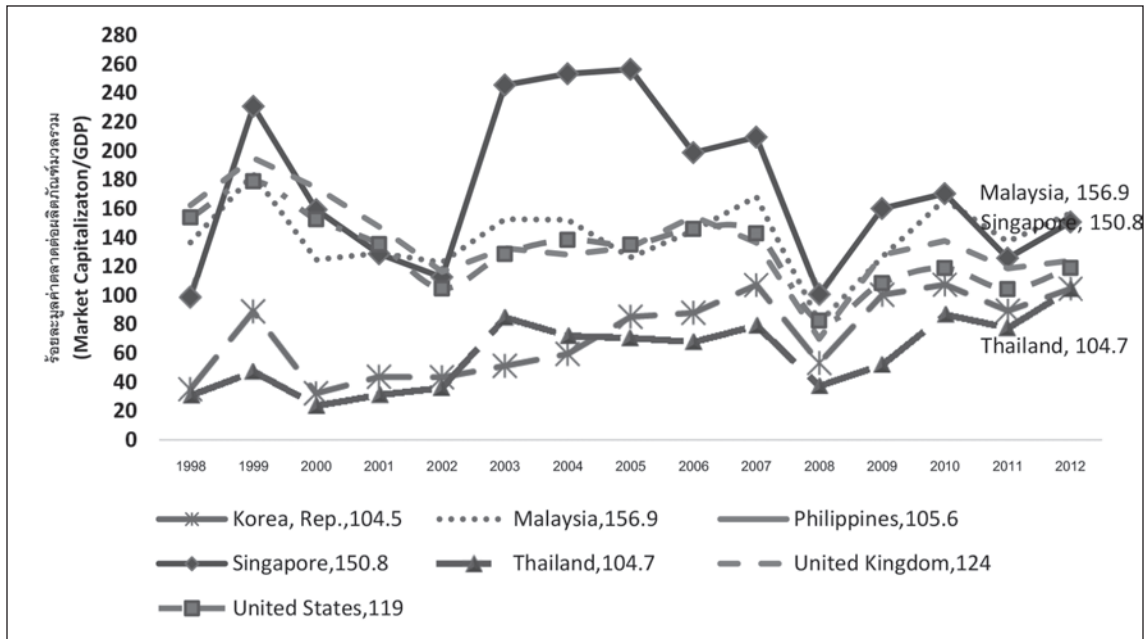
การออมภาคครัวเรือนเป็นการสะสมทุน (Capital Accumulation) ภายในประเทศที่เป็นรากฐานสำคัญในการกำหนดทิศทางการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศได้ เพราะแม้เศรษฐกิจต่างประเทศจะถดถอย ภาคครัวเรือนเอกชนยังสามารถใช้เงินออมภาคครัวเรือนในประเทศสำหรับการลงทุน โดยไม่ต้องพึ่งพาแหล่งเงินจากต่างประเทศ นอกจากความสำคัญทางด้านเศรษฐกิจแล้ว การออมภาคครัวเรือนยังมีความสำคัญทางด้านสังคมของประเทศ เนื่องจากประเทศไทยกำลังเข้าสู่วิกฤติของสังคมสูงอายุนั้นคือ มีจำนวนประชากรผู้สูงอายุในสัดส่วนที่สูงมากกว่าจำนวนประชากรในวัยทำงาน ซึ่งเป็นไปในทางเดียวกันกับแนวโน้มประชากรโลก โดยองค์การอนามัยโลกได้คาดการณ์ว่า สัดส่วนประชากรผู้สูงอายุจะมีประมาณร้อยละ 14 ของประชากรทั้งหมดในปี ค.ศ. 2015 และคาดว่าจะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเป็นร้อยละ 19.8 ในปี ค.ศ. 2025 และร้อยละ 30 ในปี ค.ศ. 2050 (World Health Organization, 2012) ดังนั้นถ้าภาคครัวเรือนมีการออมและการลงทุนที่เหมาะสม ก็จะทำให้มีเงินสะสมเพียงพอที่จะใช้หลังเกษียณอายุและสามารถพึ่งพาตนเองได้ สามารถใช้ชีวิตได้อย่างสะดวกสบาย มีเงินใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน อาทิเช่น เมื่อเจ็บป่วยก็มีเงินค่ารักษาพยาบาล เป็นต้น ดังนั้นการออมจึงเป็นรากฐานสำคัญที่กำหนดทิศทางการเติบโตของประเทศ ถ้าประเทศมีระดับการออมที่มากพอ ก็จะส่งผลให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองซึ่งมีการเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืนและมีเสถียรภาพ

อย่างไรก็ตาม สิ่งที่พบคือ การออมภาคครัวเรือนต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศไทยเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 8 ในขณะที่การออมทุกภาคส่วนทั้งประเทศต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 31 แสดงให้เห็นว่า อัตราการออมภาคครัวเรือนของไทยยังอยู่ในระดับต่ำ และถึงแม้ว่าสัดส่วน

การออมภาคครัวเรือนของประเทศไทยดังกล่าวจะใกล้เคียงกับประเทศสิงคโปร์ และมาเลเซีย แต่ประเทศไทยกลับมีตลาดทุนที่มีการพัฒนาต่ำที่สุดในกลุ่มนี้ ซึ่งเห็นได้จากมูลค่าตลาดทุนต่อผลิตภัณฑ์มวลรวม (Market Capitalization/GDP) (รูปภาพที่ 1)

การออมในระบบเศรษฐกิจไม่ได้ถูกจำกัดอยู่เพียงแค่งเงินออมในธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินเท่านั้น แต่ยังอยู่ในรูปของการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ หรือการลงทุนในตลาดตราสารหนี้ด้วย ก่อนวิกฤติเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 ประเทศไทยมีระบบการเงินที่พึ่งพาธนาคารพาณิชย์มาเป็นเวลานาน เนื่องจากความสามารถในการระดมเงินออมของธนาคารพาณิชย์อยู่ในระดับสูง อีกทั้งรัฐบาลมีนโยบายคุ้มครองผู้ฝากเงินกับสถาบันการเงินมาตลอด รวมทั้งลักษณะของผู้ออมส่วนใหญ่ซึ่งมีพฤติกรรมแบบอนุรักษ์นิยม ผลจากวิกฤติเศรษฐกิจ ทำให้รัฐบาลมองเห็นปัญหาโครงสร้างทางการเงินของประเทศที่ไม่สมดุล และมีความพยายามที่จะพัฒนาตลาดเงินตลาดทุนและเครื่องมือทางการเงินใหม่ๆ เพื่อเพิ่มทางเลือกในการระดมทุนและทางเลือกในการลงทุนใหม่ๆ สำหรับผู้ออม ทำให้เกิดรูปแบบการออมที่หลากหลายและซับซ้อนมากขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ให้เกิดการระดมทุนผ่านตลาดหลักทรัพย์และตลาดตราสารหนี้มากขึ้นในปริมาณที่ใกล้เคียงกันกับการใช้สินเชื่อจากสถาบันการเงิน รูปแบบการออมใหม่เหล่านี้ ได้แก่ การซื้อหุ้นสามัญ หุ้นกู้ และหน่วยลงทุนของกองทุน เป็นต้น นอกจากนี้การออมผ่านกรรมวิธีประกันชีวิตก็เป็นรูปแบบการออมอีกประเภทหนึ่งที่มีบทบาทในการระดมเงินออมระยะยาวจากประชาชนและเป็นตัวกลางในการย้ายเงินไปยังภาคเศรษฐกิจที่มีความต้องการเงินทุนได้ อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย และสถิติข้อมูลของสำนักประกันภัยพบว่า มูลค่าการออมในธุรกิจประกันชีวิตของประเทศไทยยังอยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น ประเทศอังกฤษ ฝรั่งเศส เนเธอร์แลนด์ และเยอรมัน ซึ่งมีสัดส่วนสูงถึง

รูปภาพที่ 1 อัตราการออมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ

ที่มา: บัญชีรายได้ประชาชาติ, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
แหล่งข้อมูล <http://data.worldbank.org> และ สถาบันวิจัยเพื่อตลาดทุน (เอกสารวิจัยฉบับที่ 2/2555)

ร้อยละ 27, 24, 20 และ 16 ตามลำดับ และหากเทียบกับประเทศในเอเชียด้วยกันประเทศญี่ปุ่นมีผู้ถือกรรมกรรมประกันชีวิตถึง ร้อยละ 300 และประเทศสิงคโปร์ถึงร้อยละ 80 แต่ในประเทศไทยมีอัตราการถือครองกรรมกรรมเพียงร้อยละ 14.1 ของประชากรทั้งประเทศ (รายงานสมาคมประกันวินาศกรรมไทย, 2554) ส่วนนี้อาจมาจากการที่รัฐบาลของแต่ละประเทศได้มีมาตรการต่างๆ ในการกระตุ้นหรือส่งเสริมให้ประชาชนมีการทำประกันชีวิต เช่น การบังคับใช้เป็นกฎหมายสำหรับบุคคลที่มีรายได้เป็นต้น นอกจากนี้ รูปแบบการออมโดยการลงทุนซื้อสินทรัพย์จริง เช่น การซื้ออสังหาริมทรัพย์ และการซื้อทองคำหรือทองคำแท่งซึ่งเป็นสินทรัพย์ที่จับต้องได้และมีมูลค่าในตัวเอง นับเป็นทางเลือกการลงทุนอีกทางหนึ่งของผู้ออมที่อาจมีผลตอบแทนสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของอัตราเงินเฟ้อ

ดังนั้นการสำรวจพฤติกรรมกรรมการออมของคนภายในประเทศ ว่ามีการออมเงินในรูปแบบใดและเพื่อวัตถุประสงค์ใด ตลอดจนมีปัจจัยส่วนบุคคลใดเป็นตัวกำหนดสัดส่วนการออมและมีผลต่อการตัดสินใจเลือกรูปแบบการออมจึงเป็นเรื่องที่นักศึกษาวิจัย การศึกษาดังกล่าวจะทำให้ได้ภาพรวมว่าเงินออมภาคครัวเรือนของผู้ออมในประเทศถูกกระดมผ่านระบบใดในตลาดการเงิน ระหว่างระบบธนาคาร (Bank Dominated Financial System) หรือ ระบบตลาดทุน (Market Dominated Financial System or Security Financial Dominated Financial System) ผลสรุปของงานวิจัย จะเป็นการเสนอแนวคิดเชิงนโยบายเพื่อนำไปสู่การพิจารณากำหนดมาตรการส่งเสริมและเพิ่มระดับการออมในประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งการระดมเงินออมผ่านตลาดทุน เพื่อเป็นปัจจัยส่งเสริมการพัฒนาตลาดทุนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.2 จรรยาบรรณที่เกี่ยวข้อง

ในอดีตที่ผ่านมาเมื่องานวิจัยและทฤษฎีมากมายที่ศึกษาถึงปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการตัดสินใจออมและ

ทฤษฎีสำคัญเกี่ยวกับการกำหนดสัดส่วนการออม ซึ่งได้แก่ทฤษฎีการออมของเคนส์ และทฤษฎีวงจรชีวิตของการออม (Life-cycle Saving Hypothesis) พัฒนาขึ้นโดย Modigliani และ Brumberg (1954) และ Friedman (1957) ซึ่งกล่าวไว้ว่า บุคคลจะทำงานเพื่อสร้างสินทรัพย์และนำไปใช้หลังการเกษียณอายุ คนส่วนใหญ่จะไม่มีการออมเพิ่มหลังจากเกษียณอายุแล้ว แนวคิดนี้มองว่าการตัดสินใจออมนั้นไม่ได้ขึ้นกับเหตุการณ์ปัจจุบันเพียงอย่างเดียว แต่จะมองไปถึงอนาคตอย่างมีเหตุผล งานวิจัยที่สนับสนุนทฤษฎีดังกล่าวคือ งานวิจัยของ Shorrocks (1957) นอกจากนี้ยังมีปัจจัยภายนอกที่สำคัญอื่นๆ อาทิเช่น รายได้ อายุ ผลตอบแทน ความเสี่ยง เป็นต้นที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกออมหรือลงทุนของผู้ออมอีกด้วย

รายได้ Schmidt-Hebbel และ Serven (2000) ทำการศึกษาพฤติกรรมกรรมการออม พบว่าปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของบุคคล ได้แก่ รายได้และอายุเป็นสำคัญ จากทฤษฎีการออมของเคนส์ และทฤษฎีวงจรชีวิตของการออม (Life-cycle Saving Hypothesis) ของ Modigliani และ Brumberg (1954) และ Friedman (1957) ได้ตั้งสมมติฐานสนับสนุนไว้ 4 สมมติฐาน ดังนี้ สมมติฐาน Keynesian (Keynesian Hypothesis: KH) สมมติฐานวงจรชีวิต (Life-cycle Hypothesis: LCH) สมมติฐานรายได้ถาวร (Permanent-income Hypothesis: PIH) และสมมติฐานแบบบริคาร์โด (Ricardian-equivalence: REH) ซึ่งทั้ง 4 สมมติฐาน มีข้อสรุปตรงกันว่า รายได้กับสัดส่วนการออมมีความสัมพันธ์เชิงบวก ซึ่ง PIH และ REH มีแนวคิดที่คล้ายกันว่าเมื่อรายได้ถาวรเพิ่มขึ้นในระยะยาวแล้ว การบริโภคจะเพิ่มขึ้นตามการเปลี่ยนแปลงของรายได้ ซึ่งนั่นหมายความว่าอัตราการออมจะไม่เปลี่ยนแปลง ทั้งนี้เนื่องจากว่าปัจเจกบุคคลเพิ่มการบริโภคเพื่อตอบสนองกับความคาดหวังของรายได้ที่เพิ่มขึ้นในอนาคต ขณะที่ LCH กลับมองพฤติกรรมกรรมการออมตามอายุของผู้ออม อย่างไรก็ตาม สมมติฐานกลุ่มนี้มองว่า รายได้ที่แต่ละคนได้สะสมมา

ตลอดชีวิตนั้นจะไม่ส่งต่อไปยังรุ่นลูกหลาน Pootrakool, Sodsrichai และ Ariyapruchya (2005) ได้จำแนกกลุ่มครัวเรือนตามระดับรายได้จากน้อยไปมาก พบว่าครัวเรือนที่อยู่ในระดับรายได้ระดับล่างนั้น มีอัตราการออมต่ำกว่าครัวเรือนที่อยู่ในระดับรายได้ชั้นสูง และเมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการออมของครัวเรือน ในระดับรายได้ระดับเดียวกันในปี ค.ศ. 1996 และ ค.ศ. 2003 นั้นพบว่า ในปี ค.ศ. 2003 ครัวเรือนที่มีรายได้ระดับล่างมีอัตราการออมที่ลดลงจากในปี ค.ศ. 1996 นอกจากนี้งานวิจัยดังกล่าวยังพบว่า การออมส่วนใหญ่จะอยู่ในเขตพื้นที่ของกรุงเทพมหานครและภาคกลาง ซึ่งเมื่อคิดเทียบเป็นสัดส่วนกับการออมทั้งประเทศแล้ว จะพบว่าร้อยละ 63 ของการออมทั้งประเทศจะมาจากครัวเรือนที่มีถิ่นฐานในพื้นที่กรุงเทพมหานครและภาคกลาง และพบว่า การออมที่ลดลงจากปีก่อนหน้านั้นส่วนหนึ่งเกิดจากกลุ่มครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำ และไม่ได้อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ในขณะที่ครัวเรือนกลุ่มที่มีรายได้สูงนั้น ยังคงมีอัตราการออมอยู่ในระดับที่ไม่แตกต่างจากในอดีตเท่าใดนัก

สภาพคล่อง แนวคิดเกี่ยวกับสภาพคล่องมีว่าการกู้ยืมเป็นการลดข้อจำกัดด้านสภาพคล่อง (Liquidity Constraint) ของครัวเรือนในปัจจุบัน แต่จะส่งผลให้การบริโภคในอนาคตลดลง เนื่องจากต้องนำเงินมาชำระเงินกู้ยืมที่เกิดขึ้นในงวดปัจจุบัน (Hayashi, 1987; Zeldes, 1989; Rundel, 1991) ในปี ค.ศ. 1987 Hayashi (1989) ได้วิเคราะห์ผลกระทบของข้อจำกัดด้านสภาพคล่อง (Liquidity) ที่มีต่อระดับการบริโภคว่า ข้อจำกัดด้านสภาพคล่องก็คือ อัตราคิดลดของผู้บริโภค (Discount Rate) ที่ใช้เป็นเครื่องมือในการเลือกการบริโภคในปัจจุบันและอนาคต กล่าวคือ เมื่อผู้บริโภคมีข้อจำกัดด้านสภาพคล่องก็เหมือนกับการที่ผู้บริโภคมีอัตราคิดลดเพิ่มขึ้น ทำให้ผู้บริโภคต้องใช้สินทรัพย์หรือรายได้ที่ได้รับในงวดเวลาปัจจุบันมากขึ้น ส่งผลให้มีการออมลดลง นั่นคือข้อจำกัดสภาพคล่องทำให้ผู้บริโภคนำสินทรัพย์และรายได้ในปัจจุบัน

มาใช้ในการบริโภคมากกว่านำมาใช้ในการออมหรือลงทุน Nualtaranee (1992) ได้ทดสอบทฤษฎีรายได้ถาวรในวงจรชีวิตในประเทศไทย ระหว่างปี ค.ศ. 1970-1989 พบว่า พฤติกรรมการบริโภคของประเทศไทยเป็นไปตามทฤษฎีการบริโภคแบบรายได้ถาวรในวงจรชีวิต และมีผู้บริโภคบางกลุ่มที่ประสบกับปัญหาข้อจำกัดทางด้านสภาพคล่อง ทำให้ไม่สามารถรักษาระดับการบริโภคให้อยู่ในเกณฑ์ที่ก่อให้เกิดอรรถประโยชน์สูงสุดตลอดช่วงอายุได้ โดยกลุ่มดังกล่าวเป็นผู้บริโภคที่มีรายได้ต่ำกว่า 5 เท่าของเส้นความยากจน Thaicharoen, Ariyapruchya และ Chochoed (2004) ศึกษาถึงพฤติกรรมการก่อก่อนของครัวเรือนในประเทศไทย พบว่าการก่อก่อนเกิดขึ้นเนื่องจากคาดว่าจะมีรายได้ในอนาคตที่เพียงพอที่จะชำระหนี้ที่ก่อขึ้นในปัจจุบัน

อายุ เมื่อพิจารณาจากโครงสร้างอายุของประชากร จะเห็นว่าผู้สูงอายุจะดำรงชีวิตด้วยการใช้จ่ายจากการออมที่ได้สะสมมาก่อน จึงทำให้สัดส่วนของประชากรสูงวัยต่อประชากรในวัยทำงาน (Aged Dependency Ratio) มีผลทางลบต่ออัตราการออม เช่นเดียวกับ สัดส่วนของประชากรเด็กต่อประชากรในวัยทำงาน (Child Dependency Ratio) เนื่องจากเด็กมีการบริโภคโดยที่ยังไม่มีรายได้ของตนเอง (Shorrocks, 1957) แต่ก็มีการวิจัยหลายชิ้นที่ออกมาในภายหลัง พบว่าระดับการออมของผู้สูงอายุไม่ได้ลดลงอย่างที่คาดการณ์ไว้ (เช่นงานวิจัยของ Hall and Mishkin, 1982; Robert and Kennickell, 1991 เป็นต้น) ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การที่คนมีอายุยืนขึ้นเป็นแรงจูงใจให้มีการออมเพิ่มขึ้นแม้จะเป็นช่วงหลังเกษียณอายุแล้วก็ตาม ทั้งนี้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในยามเจ็บป่วยอีกด้วย ขณะเดียวกันคนกลุ่มนี้มีแนวโน้มที่จะออมมากขึ้นหากมีความต้องการที่จะถ่ายโอนความมั่งคั่งที่สะสมไปสู่ลูกหลานของตนเองในอนาคต โดยข้อมูลจากการสำรวจและการวิเคราะห์ตามแบบจำลองพบว่า ครัวเรือนมีแนวโน้มจะสะสมความมั่งคั่งเพิ่มขึ้นอีกร้อยละ 7 หากมีความต้องการที่จะถ่ายโอนความมั่งคั่งในรูปแบบของมรดกให้กับลูกหลานของตนเอง

นอกจากนั้นแล้วความผันผวนของรายได้ในหมู่คนทำงาน ก็มีผลต่อการตัดสินใจออมเงินไว้ด้วย โดยยิ่งรายได้มีความไม่แน่นอนสูงก็ยิ่งทำให้ครัวเรือนเพิ่มการออมมากขึ้น เป็นการออมที่เพื่อไว้ยามฉุกเฉิน (Precautionary Saving) ขณะเดียวกันในงานวิจัยนี้ยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เข้าใกล้ อายุเกษียณมากขึ้นก็จะมีอัตราการออมเพิ่มมากขึ้น และงานวิจัยได้สรุปว่าอัตราผลตอบแทนจากการลงทุน การวางแผนโอนความมั่งคั่งไปให้คนรุ่นหลัง และความไม่แน่นอนของรายได้ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของคนทำงานวัยใกล้เกษียณ

อัตราผลตอบแทน สมมุติฐานข้อนี้มีแนวความคิดการตัดสินใจเลือกลงทุนของผู้ออม ขึ้นอยู่กับผลตอบแทนของสินทรัพย์ที่เลือกออมว่าจะเพียงพอให้บรรลุเป้าหมายของรายได้ที่ผู้ออมวางแผนไว้หรือไม่ งานวิจัยของ Crockett (1977) ได้สนับสนุนสมมุติฐานดังกล่าวและพบว่าผลตอบแทนจากสินทรัพย์ที่ลงทุน และระดับรายได้ของผู้ออมมีผลต่อการตัดสินใจเลือกลงทุน งานวิจัยของ Jianakoplos, Menchik และ Irvine (1996) ศึกษาพฤติกรรมการออมของครัวเรือน โดยมุ่งประเด็นไปที่หมู่คนใกล้วัยเกษียณ ใช้แบบจำลองการออมวงจรชีวิต (Life-cycle Model of Saving) ที่สร้างโดย Modigliani and Brumberg (1954) พบว่าอัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์ส่งผลสำคัญต่อการออมของคนทำงานวัยใกล้เกษียณ โดยหากผลตอบแทนจากการลงทุนเพิ่มขึ้นจะทำให้ความมั่งคั่งที่สะสมจากการออมเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.2-3.3

ความไม่แน่นอนของรายได้ ตามสมมุติฐาน PIH ของ Hall (1978) บุคคลจะมีการออมมากขึ้นหากเกิดความไม่แน่นอนต่อรายได้ในอนาคต บุคคลจะลดการก่อหนี้จำกัดการบริโภคจนกว่าจะทราบถึงความชัดเจนในอนาคต งานวิจัยของ Chang (1994) พบว่าคนที่มีความเสี่ยงที่ยอมรับได้ต่ำจะมีการออมมากกว่าคนที่มีความเสี่ยงที่ยอมรับได้ในระดับสูงกว่า ขณะเดียวกันในงานวิจัยนี้ยังพบว่าความไม่แน่นอนของรายได้ส่งผลต่อพฤติกรรมการออม

ของคนทำงานวัยใกล้เกษียณ โดยมีงานวิจัยที่สนับสนุนตามมาในภายหลังด้วย (Jianakoplos, Menchik & Irvine, 1996)

ความรู้ความเข้าใจทางการเงิน (Financial Literacy) Tullio และ Mario (2011) พบว่าการตัดสินใจเลือกลงทุนหรือไม่ลงทุนของผู้ออมนั้นขึ้นอยู่กับความรู้ความเข้าใจทางการเงินเป็นสำคัญ Lundman (1969) ยังพบว่าระดับการศึกษาที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกออมเป็นอย่างยิ่งโดยเฉพาะการออมในหุ้นสามัญของบริษัทเอกชน โดยสาเหตุสำคัญที่คนไม่เลือกออมในหุ้นสามัญของบริษัทเอกชนเพราะขาดความรู้ความเข้าใจในตราสารนั้น

ผู้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ Ferber (1973) ได้ศึกษาถึงผู้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและพบว่า คนในครอบครัว เช่น สามี ภรรยา และบุตรมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกประเภทของการออม เนื่องจากเป็นผู้มีผลประโยชน์ร่วมกัน Mozzocco (2004) พบว่าการตัดสินใจในการออมระหว่างคนโสดกับบุคคลที่สมรสแล้วมีความแตกต่างกัน การตัดสินใจร่วมกันระหว่างบุคคลในครอบครัวขึ้นอยู่กับระดับความเสี่ยงที่แต่ละคนยอมรับได้ และพบว่าบุคคลในครอบครัวในภาคครัวเรือนจะมีการตัดสินใจเพิ่มการออมมากขึ้น ถ้าสามารถกระจายความเสี่ยงที่แต่ละคนยอมรับได้ระหว่างกันได้ (Risk Sharing)

ปัจจัยอื่นๆ งานวิจัยของ Park และ Shin (2009) พบว่าลักษณะของที่อยู่อาศัย (บ้านเช่าหรือเป็นเจ้าของ) ก็มีผลต่อการตัดสินใจในการออม นอกจากนี้ยังพบว่า มีแรงจูงใจให้มีการออมเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในยามเจ็บป่วยและอื่นๆ เช่น การศึกษาบุตร เพื่อใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน เพื่อท่องเที่ยว และเพื่อการมีชีวิตที่ดีกว่า (Xiao and Olson, 1993) ในปี พ.ศ. 2552 วรเวศม์ สุวรรณระดา และ สมประวิณ มั่นประเสริฐ ได้ศึกษาถึง ปัจจัยที่กำหนดพฤติกรรมการออมของผู้มีงานทำในประเทศไทยพบว่าระดับรายได้และความสม่ำเสมอของรายได้ รวมถึงการมี

ลักษณะนิสัยรู้จักการวางแผนในการดำเนินชีวิตจะส่งผลให้ ผู้มีงานทำเป็นผู้ออมเงิน นอกจากนี้ การมีความรู้เกี่ยวกับการเงินจะส่งผลต่อการเป็นผู้ออมเงินได้เช่นกัน อย่างไรก็ตามหากผู้มีงานทำต้องกู้ยืมเงินและมีบุตรมาก ก็มีแนวโน้มที่จะกลายเป็นผู้ไม่ออมเงิน

ปิยรัตน์ กฤษณามระ พัทธราวัลย์ ชัยปภาณี เมธินี วณิชกุล รัฐชัย ศีลเจริญ และนาถฤดี ศุภกิจจาร์ักษ์ (2554) ทำการศึกษาพฤกษกรรมกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการออมเฉพาะผู้ออมในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล พบว่าวัตถุประสงค์หลักของการออมคือเพื่อไว้ใช้จ่ายหลังการเกษียณ และผู้ออมเลือกการออมโดยฝากเงินกับธนาคาร ซื้อกรรมธรรม์ประกันชีวิต และซื้ออสังหาริมทรัพย์ มากกว่าการลงทุนซื้อตราสารการเงินในตลาดทุน นอกจากนี้ยังพบว่าระดับการออมมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับระดับรายได้ แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยเรื่องอายุ ดังนั้น งานวิจัยนี้ได้ทำต่อเนื่องจากงานวิจัยของปิยรัตน์ กฤษณามระ และคณะ (2554) เพื่อวิเคราะห์พฤกษกรรมกรรมการออมของผู้ออมให้ครอบคลุมทั้งประเทศ

1.3 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤกษกรรมในการออมและปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกรูปแบบการออมและการลงทุนของผู้ออมในประเทศไทย เพื่อให้ทราบถึงระดับการออมและวัตถุประสงค์ในการออม ความคุ้นเคยที่มีต่อรูปแบบต่างๆ ของการออมหรือการลงทุนในประเทศและการตัดสินใจเลือกรูปแบบการออมที่รู้จัก รวมทั้งปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกหรือไม่เลือกรูปแบบการออมที่รู้จักนั้น นอกจากนี้จะได้ศึกษาถึงความเข้าใจในเรื่องความเสี่ยงและผลตอบแทนของผู้ออมเพื่อพิจารณาว่ามีความสอดคล้องกับแนวคิดในการจัดสรรเงินออม

หรือการตัดสินใจเลือกรูปแบบการออมอย่างไร โดยมุ่งความสนใจกับการออมหรือการลงทุนผ่านตลาดทุน ว่ามีผู้ออมให้ความสนใจกับการลงทุนในรูปแบบนี้มากน้อยเพียงใดและด้วยเหตุผลใด ตลอดจนประเด็นปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในการออมและการลงทุนผ่านตลาดทุน ผู้วิจัยคาดว่าผลการศึกษจะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่กำกับดูแลตลาดการเงิน เช่น กระทรวงการคลัง ธนาคารแห่งประเทศไทย คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เป็นต้น ในการวางแผนและจัดทำนโยบายพัฒนาตลาดทุนของประเทศไทยในระยะยาวให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและบริบทของระบบเศรษฐกิจไทย เพื่อให้ประชาชนมีทางเลือกในการออมผ่านตลาดทุนในประเทศได้มากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ตลาดทุนไทยสามารถทำหน้าที่เป็นแหล่งระดมทุนที่เชื่อมโยงระหว่างผู้ออมและผู้ต้องการเงินทุนที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น และส่งผลดีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยอย่างยั่งยืน

ส่วนที่ 2. วิธีดำเนินการวิจัย

2.1 กลุ่มประชากรเป้าหมาย การสุ่มตัวอย่างและการกำหนดขนาดตัวอย่าง

รายละเอียดเกี่ยวกับการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง กระบวนการคัดเลือก รวมทั้งขอบเขตของงานวิจัย (Scope) มีดังต่อไปนี้

2.1.1 กลุ่มประชากรเป้าหมาย คือ ประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เชียงใหม่ นครราชสีมา ระยอง สงขลา¹ ซึ่งมีรายได้ตั้งแต่ 20,000 บาท ขึ้นไป และต้องมีการออมอย่างน้อย 1 ประเภท นอกจากการฝากเงินกับธนาคารพาณิชย์ และกลุ่มตัวอย่าง

¹ จังหวัดที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ มีขนาดใหญ่ และมีปริมาณ ผลิตภัณฑ์มวลรวมรายจังหวัดเฉลี่ยต่อหัวสูง ที่มาของข้อมูล Gross Provincial Product ; GPP per capita จำแนกรายจังหวัด ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ <http://www.nesdb.go.th>

มีอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป ด้วยเหตุผลที่ต้องการให้ได้กลุ่มผู้ออมที่มีรายได้มากพอต่อการออมและการลงทุน ซึ่งจะสามารถตอบแบบสอบถามได้ครบทุกประเด็น

2.1.2 วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive หรือ Judgment Sampling) ตามช่วงอายุและรายได้ โดยขนาดตัวอย่างได้มาจากตารางของ Taro Yamane (1967) ซึ่งใช้สูตรในการคำนวณคือ $n = N/(1+Nc^2)$ ที่ระดับความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ จะได้จำนวนตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับประชากรจำนวนเกิน 100,000 คนขึ้นไปเท่ากับ 400 ตัวอย่าง ดังนั้นในงานวิจัยนี้จึงเก็บตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล 400 ตัวอย่าง ต่างจังหวัดทั้งหมดอีก 400 ตัวอย่าง และผู้วิจัยสามารถเก็บตัวอย่างจากต่างจังหวัดได้เพิ่มอีก 44 ตัวอย่างจึงรวมเป็น 844 ตัวอย่าง

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานี้คือ แบบสอบถามที่สร้างขึ้น โดยคณะผู้ทำวิจัย แบ่งเป็น 5 ส่วนคือ

1. ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ
2. ระดับการออม วัตถุประสงค์ และการตัดสินใจในการออมและการลงทุน
3. รูปแบบการออมและการลงทุนที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน (มีทั้งหมด 12 รูปแบบ)
4. การจัดสรรเงินออมและเงินลงทุน
5. ความเข้าใจเกี่ยวกับความเสี่ยงและผลตอบแทนจากการลงทุน

โดยแบบสอบถามดังกล่าวได้ผ่านการทดสอบเบื้องต้น (Pre-test) จำนวน 100 ตัวอย่าง แล้วนำกลับมาปรับปรุงจนได้แบบสอบถามที่ต้องการ

2.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ เป็นการลงภาคสนามและสัมภาษณ์ผู้ตอบแบบสอบถามหรือผู้ออมโดยตรง เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนทุกประเด็น

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลและการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกรูปแบบการออมใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยใช้การนับจำนวนการเลือกและพิจารณาจากความถี่ (Frequency) ของคำตอบที่เลือก

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ข้อมูลพื้นฐานด้านคุณลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มตัวอย่าง

จากข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง 844 ตัวอย่าง (ตารางที่ 1) ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่าผู้ออม พบว่ามีผู้ออมที่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ทั้งนี้เนื่องจากเพศหญิงมักให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามมากกว่าเพศชาย ผู้ออมมีอายุเฉลี่ย 47 ปี สถานภาพของบุคคลในภาพรวมพบว่า มีสถานภาพสมรสมากที่สุด ในจำนวนผู้ออมที่มีสถานภาพสมรสหรือเคยสมรสแล้ว ร้อยละ 40.60 เป็นผู้ไม่มีบุตร ส่วนอีกร้อยละ 59.40 มีจำนวนบุตรโดยเฉลี่ย 2 คน ระดับการศึกษาของผู้ออมส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีการศึกษาคือ ระดับปริญญาตรีขึ้นไปถึงปริญญาเอกสูงถึงร้อยละ 78.10 โดยประกอบด้วย ผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่ามากที่สุด ผู้ออมที่ตอบแบบสอบถามมีอาชีพหลากหลาย กล่าวคือ ร้อยละ 30.20 ทำธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 28.64 เป็นพนักงานบริษัท ร้อยละ 27.57 เป็นพนักงานองค์กรภาครัฐ ร้อยละ 6.92 เป็นผู้เกษียณอายุแล้ว และอาชีพอื่นๆ อีกร้อยละ 6.67

ตารางที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานด้านคุณลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูล	ร้อยละ
1.1 เพศ	
หญิง	61.26
ชาย	38.74
1.2 อายุ (เฉลี่ย) (ปี)	47.32
1.3 สถานภาพสมรส (ตามพถุติณัย)	
สมรส	59.79
โสด	33.21
หย่าร้าง/แยกกันอยู่	4.51
หม้าย	2.49
1.4 จำนวนบุตร (สำหรับผู้ที่สมรส/เคยสมรส)	
มีบุตร เฉลี่ย 2 คน	59.40
ไม่มีบุตร	40.60
1.5 ระดับการศึกษาสูงสุด	
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	48.34
ปริญญาโทหรือเทียบเท่า	26.19
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	8.21
ต่ำกว่ามัธยมปลาย	7.38
มัธยมศึกษาตอนปลาย	6.31
ปริญญาเอกหรือเทียบเท่า	3.57
1.6 อาชีพ	
ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	30.20
พนักงานบริษัทเอกชน	28.64
รับราชการ/เจ้าหน้าที่ของรัฐ	16.47
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	11.10
อื่นๆ เช่น แพทย์ ข้าราชการบำนาญ ทำงานองค์กรระหว่างประเทศ ตัวแทน ประกัน เป็นต้น	4.77

ข้อมูล	ร้อยละ
เกษียณอายุ	6.92
ลูกจ้างชั่วคราว	0.95
เกษตรกร	0.95
1.7 บ้าน/สถานที่อาศัยอยู่ในปัจจุบันเป็นของใคร?	
บ้านของตนเอง	68.73
อาศัยอยู่กับพ่อแม่ของตนหรือของคู่ สมรส	17.84
เช่า	7.02
ของญาติ	3.80
ของผู้อื่น	1.19
อื่นๆ	1.07
1.8 รายได้จากการประกอบอาชีพต่อเดือน (เฉลี่ย บาท)	81,836
1.9 รายได้พิเศษต่อเดือน นอกเหนือจากรายได้จาก การประกอบอาชีพตามที่ระบุไว้ในข้อ 1.8	
ไม่มี	51.59
มี	48.41
- มากกว่ารายได้ประจำ	32.86
- น้อยกว่ารายได้ประจำ	15.55
1.10 มีหนี้สินหรือไม่	
ไม่มีหนี้สิน	51.40
มีหนี้สิน	48.60
มี โดยมีภาระต้องชำระคืนเป็นสัดส่วน... ของรายได้ต่อเดือน (เฉลี่ย)	13.29

ผู้ออมที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีบ้านที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองและมีรายได้แน่นอนสม่ำเสมอจากการประกอบอาชีพหลักโดยมีรายได้เฉลี่ย 81,836 บาท ต่อเดือน และส่วนใหญ่ร้อยละ 51.59 ไม่มีรายได้พิเศษนอกเหนือจากรายได้ที่ได้รับจากการประกอบอาชีพหลัก ในจำนวนผู้ออมส่วนน้อยที่ตอบว่ามีรายได้พิเศษนั้น ร้อยละ 15.55 มีรายได้พิเศษมากกว่ารายได้ประจำ ส่วนอีกร้อยละ 32.86 มีรายได้พิเศษน้อยกว่ารายได้ประจำ เมื่อสอบถามถึงเรื่องภาระหนี้สินพบว่า ร้อยละ 51.40 ของผู้ออมไม่มีภาระหนี้สิน ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 48.60 มีภาระหนี้ที่ต้องชำระคืนเป็นสัดส่วน ร้อยละ 13.29 ของรายได้ต่อเดือน

3.2 ระดับการออม วัตถุประสงค์การออมและการลงทุนของผู้ออมในประเทศไทย

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ออมในประเทศไทยส่วนใหญ่ ร้อยละ 96.8 จัดสรรเงินจากรายได้หลักไว้เป็นเงินออมและลงทุน โดยมีระดับค่าเฉลี่ยของการจัดสรรเงินออมและเงินลงทุนอยู่ที่ร้อยละ 29.17 ของรายได้หลักทั้งหมด เมื่อแยกวิเคราะห์กลุ่มตัวอย่างของผู้ออมตามระดับรายได้ ในภาพรวมพบว่า อัตราการออมจะมีความสัมพันธ์เชิงบวก และมีความแตกต่างระหว่างระดับรายได้โดยมีนัยสำคัญ (ตารางที่ 2 ถึง 3 และรูปภาพที่ 2) ซึ่งความสัมพันธ์นี้สอดคล้องกันในทุกกลุ่มอายุ แต่เมื่อวิเคราะห์ตามช่วงอายุพบว่า สัดส่วนการออมไม่มีความสัมพันธ์กับช่วงอายุของผู้ออมในทุกๆ ระดับรายได้

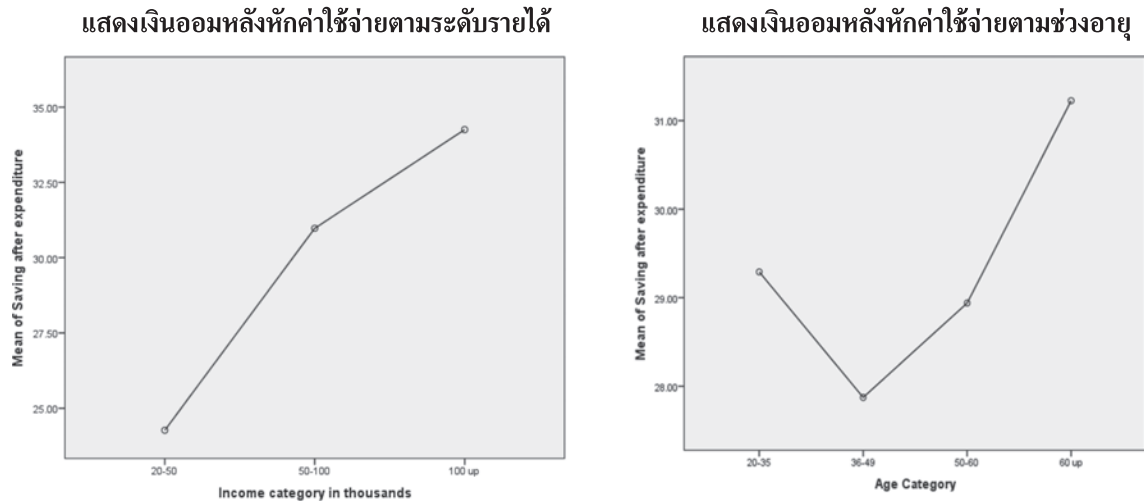
ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยร้อยละอัตราการออมแบ่งตามช่วงอายุและรายได้

		ระดับรายได้ (พันบาท)		
		20-49	50-100	100 ขึ้นไป
ช่วงอายุ (ปี)	20-35	25.44	30.94	33.39
	36-49	22.26	29.91	35.40
	50-60	25.66	31.09	31.07
	60 up	24.59	32.27	36.89

ตารางที่ 3 Analysis of Variance ของความสัมพันธ์อายุ รายได้และเปอร์เซ็นต์การออมหลังจากหักค่าใช้จ่าย

รายได้หลังหักค่าใช้จ่าย x		Sum of Squares	d.f.	Mean Square	F	Sig.
ช่วงอายุ	ระหว่างกลุ่ม	1099.818	3	366.606	1.089	.353
	ภายในกลุ่ม	267971.497	796	1.115		
	รวม	269071.315	799			
รายได้	ระหว่างกลุ่ม	14605.584	2	7302.792	22.873	.000
	ภายในกลุ่ม	254465.731	797	.319.279		
	รวม	269071.315	799			

รูปภาพที่ 2 แสดงความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงระหว่างกลุ่มรายได้และเปอร์เซ็นต์การออมหลังหักค่าใช้จ่าย

ตารางที่ 4 อันดับวัตถุประสงค์ในการออมห้าอันดับแรก

อันดับ	วัตถุประสงค์ในการออม
1	เพื่อใช้หลังเกษียณอายุ
2	เพื่อเป็นค่ารักษาพยาบาล
3	เพื่อใช้ในยามฉุกเฉิน
4	เพื่อท่องเที่ยว
5	เพื่อเป็นมรดกให้ลูกหลาน

ตารางที่ 5 อันดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการออมและการลงทุน

อันดับ	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจออม
1	ผลตอบแทน
2	ความเสี่ยง
3	ความสะดวกในการลงทุน
4	ความรู้/เข้าใจในตราสารการเงินนั้นๆ
5	ความยากง่ายในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร

ตารางที่ 6 อันดับแหล่งข้อมูลที่ใช้ประกอบการตัดสินใจเลือกรูปแบบการออม

อันดับ	แหล่งข้อมูล
1	บุคคลในครอบครัว
2	เจ้าหน้าที่ธนาคาร
3	เจ้าหน้าที่บริษัทเงินทุน/หลักทรัพย์
4	บทวิเคราะห์ทางวิทยุ/โทรทัศน์
5	โบรชัวร์แนะนำการลงทุน

ตารางที่ 7 อันดับผู้ที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกรูปแบบการออม

อันดับ	ผู้ที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
1	ตัดสินใจคนเดียว
2	คู่สมรส
3	เพื่อน
4	ญาติ
5	บุตร

ตารางที่ 4 ถึง 7 แสดงผลการจัดอันดับความสำคัญของวัตถุประสงค์ในการออม ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจออม แหล่งข้อมูลที่ผู้ออมใช้ในการตัดสินใจเลือกรูปแบบการออม และผู้ที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกรูปแบบการออมของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ออมในประเทศไทย ซึ่งจะเห็นได้ว่า ผู้ออมให้ความสำคัญมากที่สุดต่อการออมไว้เพื่อการใช้จ่ายหลังเกษียณอายุ ส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกรูปแบบการออมมากที่สุดคือ ผลตอบแทนจากการลงทุน ในการตัดสินใจลงทุน ผู้ออมย่อมต้องการแหล่งข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ออมให้ความสำคัญกับแหล่งข้อมูลที่มาจากบุคคลในครอบครัวมากเป็นอันดับหนึ่ง แต่เมื่อต้องตัดสินใจ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ออมใช้วิธีการตัดสินใจคนเดียวมากที่สุด

3.3 การเลือกรูปแบบการออม ผลกระทบของรายได้และอายุที่มีต่อการเลือกรูปแบบการออม

นอกจากรูปแบบการออมโดยการฝากเงินกับธนาคารพาณิชย์ การซื้ออสังหาริมทรัพย์และการซื้อทองคำแท่งหรือทองรูปพรรณ ซึ่งผู้ออมรู้จักดี ได้มีการศึกษาผู้ออมรู้จักการออมรูปแบบอื่นอีกหรือไม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งรูปแบบการออมผ่านตลาดทุน และผู้ออมที่รู้จัก เลือกที่จะลงทุนในรูปแบบนั้นๆ หรือไม่

ผลการวิจัยพบว่าผู้ออมในประเทศไทยมากกว่าร้อยละ 50 ขึ้นไป รู้จักรูปแบบการออมและลงทุนทุกประเภท ยกเว้นการลงทุนในกองทุนรวมตราสารทุนที่มีผู้ตอบว่ารู้จักในสัดส่วนเพียงร้อยละ 44.91 การรู้จักรูปแบบการลงทุนโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้แสดงไว้ในตารางที่ 8

จากกลุ่มผู้ออมที่ตอบว่ารู้จักรูปแบบการออมที่มีอยู่ในตลาดการเงิน รูปภาพที่ 3 แสดงสัดส่วนของผู้ออมในประเทศที่เลือกลงทุนในรูปแบบของการออมต่างๆ โดยเรียงลำดับรูปแบบการออมที่มีการเลือกลงทุนจากมากไปอย่างน้อย ผลการวิจัยที่ได้มีความน่าสนใจเนื่องจาก สามารถแบ่งกลุ่มรูปแบบการออมที่เกิดจากการตัดสินใจเลือกออมหรือลงทุนออกเป็น 2 กลุ่มอย่างชัดเจน คือ 1) รูปแบบที่มีสัดส่วนผู้ออมมากกว่าร้อยละ 50 เลือกลงทุน ซึ่งพบว่า

เป็นรูปการออมแบบดั้งเดิม (Conventional) ที่ผู้ออมในประเทศไทยรู้จักและคุ้นเคยเป็นอย่างดี และ 2) รูปแบบที่มีสัดส่วนผู้อมน้อยกว่าร้อยละ 50 เลือกลงทุน ซึ่งพบว่าเป็นรูปแบบการลงทุนในตราสารทางการเงินในตลาดเงินและตลาดทุน จากรูปแบบการออมที่สามารถแบ่งออกได้เป็นสองกลุ่มดังกล่าว จึงได้ทำการศึกษาต่อว่าปัจจัยเรื่องรายได้และปัจจัยเรื่องอายุมีผลต่อการตัดสินใจเลือกการออมในรูปแบบเหล่านั้นหรือไม่ ซึ่งผลที่ได้เป็นดังนี้

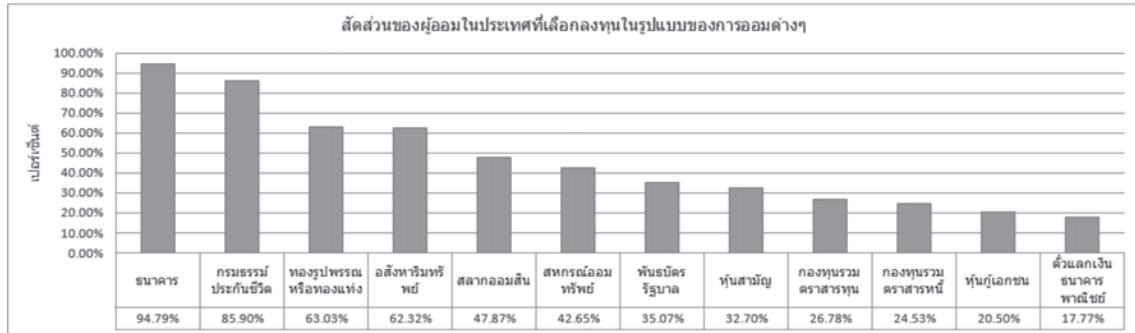
ตารางที่ 8 แสดงสัดส่วนการรู้จักตราสารการเงินแบบต่างๆ และการเลือกลงทุน

	รูปแบบการลงทุนที่รู้จักมากที่สุด	รู้จัก	ลงทุน**
1	การฝากเงินกับธนาคารพาณิชย์	100.00%	94.79%
2	การซื้ออสังหาริมทรัพย์	100.00%	62.32%
3	การลงทุนในทองรูปพรรณ/ทองคำแท่ง	100.00%	63.03%
4	การซื้อกรมธรรม์ประกันชีวิต	97.75%	85.90%
5	การซื้อสลากออมสิน	93.48%	47.87%
6	การซื้อพันธบัตรรัฐบาล	80.81%	35.07%
7	การฝากเงินกับสหกรณ์	78.08%	42.65%
8	การซื้อหุ้นสามัญ	59.24%	32.70%
9	การซื้อกองทุนรวมตราสารหนี้	56.87%	24.53%
10	การซื้อหุ้นกู้บริษัทเอกชน	53.55%	20.50%
11	การซื้อตั๋วแลกเงินของธนาคารพาณิชย์	53.08%	17.77%
12	การซื้อกองทุนรวมตราสารทุน	44.91%	26.78%

** สัดส่วนผู้ลงทุนคิดจากกลุ่มที่ตอบว่ารู้จักรูปแบบการลงทุนในตราสารนั้นๆ

¹ การแบ่งช่วงรายได้และอายุที่ใช้ในการศึกษาจากตารางที่ 2

รูปภาพที่ 3 สัดส่วนของผู้ออมในประเทศที่เลือกลงทุนในรูปแบบของการออมต่างๆ

3.3.1 รูปแบบการออมที่มีสัดส่วนผู้ออมมากกว่าร้อยละ 50 เลือกลงทุน

รูปแบบการออมที่มีสัดส่วนผู้ออมมากกว่าร้อยละ 50 ขึ้นไปเลือกลงทุน (จากรูปภาพที่ 3) มี 4 รูปแบบเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยได้แก่ การฝากเงินกับธนาคารพาณิชย์ การซื้อกรมธรรม์ประกันชีวิต การซื้อทองรูปพรรณและ/หรือทองคำแท่งและการซื้ออสังหาริมทรัพย์ จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยเรื่องอายุไม่มีความสัมพันธ์กับการเลือกรูปแบบการออมทั้ง 4 รูปแบบดังกล่าว อย่างไรก็ตามพบว่ากลุ่มผู้ออมที่เลือกการออมทั้ง 4 รูปแบบในสัดส่วนที่สูงสุดมีอายุอยู่ในช่วง 36-49 ปี เหมือนกัน ส่วนปัจจัยเรื่องรายได้พบว่ามีความสัมพันธ์กับการซื้อกรมธรรม์ประกันชีวิตเท่านั้น กล่าวคือสัดส่วนของผู้ออมที่เลือกซื้อกรมธรรม์ประกันชีวิตจะน้อยลงเมื่อมีระดับรายได้มากขึ้น สำหรับการออมในรูปแบบของการฝากธนาคารพบว่า กลุ่มผู้ออมที่มีระดับรายได้ในช่วง 50,001-100,000 บาท คือกลุ่มที่เลือกออมโดยวิธีนี้มากที่สุด ส่วนการออมโดยซื้อทองพบว่ากลุ่มผู้ออมที่มีรายได้ในช่วง 20,000-50,000 บาท คือกลุ่มที่เลือกซื้อทองมากที่สุด และกลุ่มที่เลือกออมในอสังหาริมทรัพย์มากที่สุดได้แก่กลุ่มที่มีรายได้มากกว่า 100,000 บาทขึ้นไป

3.3.2 รูปแบบการออมที่มีสัดส่วนผู้ออมน้อยกว่าร้อยละ 50 เลือกลงทุน

รูปแบบการออมที่มีสัดส่วนของผู้ออมน้อยกว่าร้อยละ 50 เลือกลงทุนมี 8 รูปแบบ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังปรากฏในรูปภาพที่ 3 จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยเรื่องอายุของผู้ออมไม่มีความสัมพันธ์กับการเลือกรูปแบบการออมทั้ง 8 รูปแบบเช่นเดียวกับรูปแบบการออมในกลุ่มแรก สำหรับกลุ่มผู้ออมที่มีอายุอยู่ในช่วง 36-49 ปี เป็นกลุ่มที่ลงทุนสูงสุดเกือบทุกรูปแบบการออมในกลุ่มนี้ ยกเว้นการฝากเงินกับสหกรณ์ออมทรัพย์และ การซื้อพันธบัตรรัฐบาลซึ่งพบว่ากลุ่มผู้ออมที่มีอายุอยู่ในช่วง 50-60 ปี คือกลุ่มที่เลือกลงทุนมากที่สุด

ส่วนปัจจัยเรื่องรายได้ จากการศึกษาพบว่าระดับรายได้มีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับการลงทุนซื้อสลากออมสิน การฝากเงินกับสหกรณ์ออมทรัพย์และการลงทุนซื้อกองทุนรวมตราสารหนี้ ซึ่งอาจเกิดจากการที่ผลตอบแทนเฉลี่ยของการลงทุนดังกล่าวอยู่ในระดับคงที่และไม่สูงมาก ผู้ลงทุนจึงต้องการผลตอบแทนที่สูงขึ้นจากการลงทุนในรูปแบบอื่นเมื่อมีรายได้มากขึ้น ซึ่งผลการศึกษาได้พบว่าเมื่อผู้ออมมีระดับรายได้มากขึ้นจะลงทุนซื้อหุ้นสามัญซื้อกองทุนรวมตราสารทุนและซื้อตั๋วแลกเงินของธนาคารพาณิชย์มากขึ้น ส่วนการลงทุนซื้อพันธบัตรรัฐบาล และ

การซื้อหุ้นกู้ของบริษัทเอกชนพบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับระดับรายได้ของผู้ออมแต่อย่างใด และเมื่อวิเคราะห์ถึงช่วงระดับรายได้ของกลุ่มผู้ออมที่เลือกลงทุนมากที่สุด ในแต่ละรูปแบบการออม พบว่ากลุ่มผู้ออมที่เลือกลงทุนซื้อสลากออมสิน เลือกฝากเงินกับสหกรณ์ออมทรัพย์ เลือกซื้อพันธบัตรรัฐบาลและเลือกซื้อกองทุนรวมตราสารหนี้มากที่สุด คือ กลุ่มผู้ออมที่มีระดับรายได้ในช่วงแรกคือ อยู่ระหว่าง 20,000-50,000 บาท ส่วนกลุ่มที่เลือกลงทุนซื้อหุ้นสามัญ ซื้อกองทุนรวมตราสารทุน ซื้อหุ้นกู้ของบริษัทเอกชนและซื้อตั๋วแลกเงินของธนาคารพาณิชย์มากที่สุด คือ กลุ่มผู้ออมที่มีรายได้อยู่ในระดับสูงคือมากกว่า 100,000 บาทขึ้นไป

ถึงแม้ว่าผู้ออมส่วนใหญ่ในประเทศไทย (มากกว่าร้อยละ 50) จะรู้จักรูปแบบการลงทุนเกือบทุกรูปแบบที่ถาม ยกเว้นกองทุนรวมตราสารทุนที่มีผู้ออมรู้จักเพียงร้อยละ 44.91 แต่ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า รูปแบบการออมโดยการลงทุนซื้อตราสารการเงินจากตลาดทุน ซึ่งได้แก่ พันธบัตรรัฐบาล หุ้นสามัญ หุ้นกู้ กองทุนรวมตราสารหนี้ กองทุนรวมตราสารทุน (กลุ่มผู้ออมในข้อ 3.3.2) ยังได้รับความสนใจน้อยกว่าจากผู้ที่มีเงินออมเมื่อเทียบกับการลงทุนในรูปแบบดั้งเดิม (กลุ่มผู้ออมในข้อ 3.3.1) นอกจากนี้ ยังปรากฏค่อนข้างชัดเจนว่า รายได้ของผู้ออมในประเทศไทย

เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกรูปแบบการออมหรือการลงทุนมากกว่าอายุของผู้ออม อย่างไรก็ดี เมื่อผู้ออมมีรายได้เพิ่มขึ้นพบว่า มีแนวโน้มที่จะออมในรูปแบบดั้งเดิมลดลง และไปลงทุนผ่านตราสารการเงินบางประเภทในตลาดเงิน ตลาดทุนมากขึ้น สิ่งที่น่าสนใจคือการพบว่า อายุของผู้ออมที่อยู่ในวัย 36-49 ปี เป็นกลุ่มผู้ออมที่สนใจการลงทุนในเกือบทุกรูปแบบ

3.4 ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกหรือไม่เลือกรูปแบบการออม

นอกจากพฤติกรรมในการเลือกรูปแบบการออมแล้ว ได้มีการศึกษาถึงปัจจัยหลักที่เป็นเหตุผลสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกหรือไม่เลือกการออมในรูปแบบนั้นๆ ในตารางที่ 9 แสดงถึงปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกหรือไม่เลือกรูปแบบการออมแบบดั้งเดิมที่ผู้ออมในประเทศไทยรู้จักและคุ้นเคยเป็นอย่างดี 4 รูปแบบ และตารางที่ 10 แสดงถึงปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเลือกหรือไม่เลือกรูปแบบการออมซึ่งส่วนใหญ่เป็นรูปแบบการลงทุนซื้อตราสารทางการเงินในตลาดเงินและตลาดทุน 8 รูปแบบ ผลการศึกษาจะแสดงผลสองอันดับสูงสุดที่เลือกและไม่เลือกการลงทุนในรูปแบบของการลงทุนนั้นๆ หรือสามอันดับในกรณีที่มีความสำคัญเท่าๆ กัน

ตารางที่ 9 ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือก/ไม่เลือกรูปแบบการออมที่มีสัดส่วนผู้ออมมากกว่าร้อยละ 50 ที่เลือกลงทุน

	รูปแบบการออม	เหตุผลที่เลือก	เหตุผลที่ไม่เลือก
1.	ฝากเงินกับธนาคาร	ความสะดวกและรวดเร็ว ความเสี่ยงต่ำ	ผลตอบแทนต่ำ ไม่มีที่ทำการของธนาคารอยู่ใกล้
2.	ซื้อกรมธรรม์ประกันชีวิต	เพื่อประกันความเสี่ยง ได้รับการลดหย่อนภาษี	กลัวบริษัทประกันชีวิตล้ม เงินออมไม่พอ
3.	ซื้อทองรูปพรรณหรือทองแท่ง	ใช้เป็นเครื่องประดับ ซื้อขายง่าย	กลัวสูญหาย เงินออมไม่พอ
4.	ซื้ออสังหาริมทรัพย์	ใช้เป็นที่อยู่อาศัย ป้องกันความเสี่ยงจากเงินเฟ้อ	ยังไม่มีเงินจำเป็น เงินออมไม่พอ/ความเสี่ยงสูง

ตารางที่ 10 ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือก/ไม่เลือกรูปแบบการออมที่มีสัดส่วนผู้ออมมากกว่าร้อยละ 50 ที่ไม่เลือกลงทุน

	รูปแบบการออม	เหตุผลที่เลือก	เหตุผลที่ไม่เลือก
1.	ซื้อตั๋วแลกเงินของธนาคารพาณิชย์	ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่รับได้ ให้ผลตอบแทนสูงกว่าฝากธนาคาร	มีทางเลือกอื่นที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่า กลัวธนาคารล้ม
2.	ซื้อหุ้นกู้เอกชน	ให้ผลตอบแทนสูงกว่าฝากธนาคาร ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่รับได้	กลัวบริษัทล้ม ความเสี่ยงสูงเกินกว่าจะยอมรับได้/ กลัวขาดทุนจากการขาย
3.	ซื้อกองทุนรวมตราสารหนี้	ได้รับลดหย่อนภาษี ผลตอบแทนสูงกว่าเงินฝากธนาคาร	ไม่เข้าใจดีพอ มีทางเลือกอื่นที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่า
4.	ซื้อกองทุนรวมตราสารทุน	ได้รับลดหย่อนภาษี สามารถเลือกระดับความเสี่ยง ที่ตรงความต้องการได้	ไม่เข้าใจดีพอ กลัวสูญเงินต้น
5.	ซื้อหุ้นสามัญ	หวังกำไรจากการขาย ต้องการเงินปันผล	กลัวขาดทุน ยังไม่เข้าใจดีพอ
6.	ซื้อพันธบัตร	ไม่สูญเงินต้น ได้ดอกเบี้ยสูงกว่าฝากธนาคาร	กลัวขาดทุนจากการขาย วงเงินในการซื้อสูง มีเงินไม่พอ
7.	ฝากเงินกับสหกรณ์ออมทรัพย์	ผลตอบแทนสูงกว่าฝากธนาคาร มีสหกรณ์อยู่ใกล้บ้านหรือที่ทำงาน	ไม่มีสหกรณ์อยู่ใกล้ที่ทำงาน ผลตอบแทนต่ำ
8.	ซื้อสลากออมสิน	หวังโอกาสถูกรางวัลใหญ่ ไม่เสียเงินต้น	ผลตอบแทนต่ำ รู้จักแต่ไม่เข้าใจดีพอ

3.5 การจัดสรรเงินออมและเงินลงทุน

จากการศึกษาพบว่าผู้ออมให้ความสำคัญกับการจัดสรรเงินออมไปลงทุนในตลาดทุนค่อนข้างน้อย ซึ่งสอดคล้องกับการตัดสินใจเลือกรูปแบบการออม จากตารางที่ 11 ซึ่งแสดงผลการตัดสินใจจัดสรรเงินออมและเงินลงทุนของผู้ออมในประเทศไทยไปยังรูปแบบการออมที่กำหนดไว้ในแบบสอบถาม จำนวน 12 รูปแบบ (กองทุนรวมหมายถึงกองทุนรวมทุกประเภท) พบว่าจากปริมาณเงินออม ร้อยละ 100 ที่ผู้ออมมีอยู่ ผู้ออมเลือกที่จะจัดสรรเงินไปลงทุนซื้อตราสารการเงินที่สำคัญ 4 ประเภทในตลาดทุนซึ่งรวมกันแล้วยังเป็นส่วนที่น้อยมากเพียงร้อยละ 17.30 เท่านั้น ประกอบด้วย การจัดสรรเงินออมไปลงทุนซื้อกองทุนรวมมากที่สุด รองลงมาคือ หุ้นสามัญ พันธบัตรรัฐบาล และหุ้นกู้ ตามลำดับ ในขณะที่การจัดสรรเงินออมเพื่อซื้ออสังหาริมทรัพย์เพียงอย่างเดียวเป็นส่วนเฉลี่ยสูงสุด ร้อยละ 24.20 เนื่องจากเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ทุกคนที่ต้องการเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัยเพื่อความมั่นคงของครอบครัว รวมทั้งความต้องการผลตอบแทนที่สูงกว่าอัตราเงินเฟ้อ นอกจากนั้น อสังหาริมทรัพย์ยังมีมูลค่าสูง ผู้ออมส่วนใหญ่จึงให้ความสำคัญต่อการจัดสรรเงินไว้ลงทุนเป็นส่วนที่สูงที่สุด ส่วนเงินออมที่ได้รับการจัดสรรไว้สูงเป็นอันดับที่สอง

ร้อยละ 21.47 คือเงินฝากธนาคาร แสดงให้เห็นว่าผู้ออมในประเทศไทยยังชอบที่จะเก็บเงินออมไว้กับธนาคารเป็นจำนวนมาก เนื่องจากความสะดวกรวดสบายและง่ายต่อการออม รวมทั้งการรับความเสี่ยงได้ต่ำของผู้ออมในประเทศไทย ในลำดับที่สาม ร้อยละ 11.63 ได้แก่การจัดสรรเงินออมไว้ซื้อกรรมธรรม์ประกันชีวิตเพื่อป้องกันความเสี่ยง แสดงให้เห็นว่าการทำประกันชีวิตก็ยังได้รับความสนใจจากผู้ออมมากกว่าการลงทุนซื้อตราสารการเงินในตลาดเงินและตลาดทุน

การที่ผู้ออมเก็บเงินออมไว้ในธนาคารในสัดส่วนที่สูงๆ ที่ได้รับผลตอบแทนต่ำ แต่จัดสรรเงินออมเพื่อลงทุนในตราสารการเงินที่มีผลตอบแทนมากกว่าในสัดส่วนที่น้อยสะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนาตลาดทุนไทยเพื่อดึงดูดผู้ออมให้มีความสนใจและเข้ามาลงทุนในตลาดทุนมากขึ้น รวมทั้งความพยายามที่จะเพิ่มความนิยมของผู้ออมในการทำประกันชีวิตซึ่งยังมีสัดส่วนที่ต่ำ โดยพิจารณาจากผลการวิจัยในส่วนของเหตุผลที่ผู้ออมเลือกหรือไม่เลือกออมหรือลงทุน ตัวอย่างเช่น การลงทุนซื้อ กองทุนรวมตราสารหนี้ กองทุนรวมตราสารทุน มาจากเหตุผลเรื่องการลดหย่อนภาษี ในขณะที่การไม่เลือกลงทุนมาจากเหตุผลเรื่องความไม่เข้าใจในลักษณะของตราสารการเงินหรือการที่ผู้ออมไม่ซื้อกรรมธรรม์ประกันชีวิต เนื่องจากกลัวจะไม่ได้เงินคืน และยังมีเงินออมไม่เพียงพอ เป็นต้น

ตารางที่ 11 สัดส่วนการจัดสรรเงินออมและเงินลงทุน

รูปแบบการออม	ค่าเฉลี่ย (%)
การซื้ออสังหาริมทรัพย์	24.20%
การฝากเงินกับธนาคาร	21.47%
การซื้อกรมธรรม์ประกันชีวิต	11.63%
การฝากเงินกับสหกรณ์	9.79%
การซื้อทองรูปพรรณหรือทองคำแท่ง	7.62%
การซื้อกองทุนรวม	6.48%
การซื้อหุ้นสามัญ	5.97%
การซื้อสลากออมสิน	5.87%
การซื้อพันธบัตรรัฐบาล	3.35%
การซื้อหุ้นกู้บริษัทเอกชน	1.50%
อื่นๆ	1.31%
การซื้อหุ้นตัวแตกเงินธนาคารพาณิชย์	0.79%

3.6 ความเข้าใจในเรื่องความเสี่ยงและผลตอบแทน

การวิจัยในประเด็นนี้ ต้องการวิเคราะห์ว่าผู้ออมในประเทศไทยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเรื่องความเสี่ยงและผลตอบแทนจากการลงทุนหรือไม่ เพื่อนำมาพิจารณาร่วมกับพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้ออม ผลจากการวิจัยพบว่า ผู้ออมเกือบทั้งหมดที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบว่า มีความรู้ความเข้าใจเรื่องความเสี่ยงและผลตอบแทน โดยผู้ออมในสัดส่วนร้อยละ 52.8 ตอบว่ามีความรู้ความเข้าใจมาก ร้อยละ 0.8 ตอบว่ามีความรู้มากที่สุด

ร้อยละ 43.4 ตอบว่าตนมีความเข้าใจเล็กน้อยถึงพอประมาณ ในขณะที่มีผู้ออมในสัดส่วนน้อยเพียงร้อยละ 3.0 เท่านั้นที่ตอบว่าไม่มีความรู้ในเรื่องความเสี่ยงและผลตอบแทนเลย

เพื่อทดสอบว่าผู้ออมส่วนใหญ่เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจเรื่องความเสี่ยงและผลตอบแทนจริงตามที่ตอบแบบสอบถาม จึงให้ผู้ออมเรียงลำดับความเสี่ยงและผลตอบแทนของการลงทุนในรูปแบบต่างๆ ตามความเข้าใจจากน้อยไปหามาก ซึ่งปรากฏผลตามตารางที่ 12 และตารางที่ 13

ตารางที่ 12 รูปแบบการลงทุนที่ผูอมคิดวามีความเสี่ยงจากน้อยที่สุดไปหามากที่สุด

ธนาคาร	1.3
สลากออมสิน	1.6
พันธบัตรรัฐบาล	1.8
สหกรณ์ออมทรัพย์	2.0
กรมธรรม์ประกันชีวิต	2.3
ทองรูปพรรณหรือทองแท่ง	2.5
ตัวแลกเงินธนาคารพาณิชย์	2.7
อสังหาริมทรัพย์	2.7
กองทุนรวม	3.0
หุ้นกู้เอกชน	3.7
หุ้นสามัญ	3.7

หมายเหตุ ลำดับจากน้อยไปหามากโดย คะแนน 1 หมายถึงความเสี่ยงน้อยที่สุด คะแนนเต็ม 5 ความเสี่ยงมากที่สุด

ตารางที่ 13 รูปแบบการลงทุนที่ผูอมคิดวามีผลตอบแทนที่คาดหวังจากน้อยที่สุดไปหามากที่สุด

ธนาคาร	1.7
สลากออมสิน	2.3
สหกรณ์ออมทรัพย์	2.5
พันธบัตรรัฐบาล	2.6
กรมธรรม์ประกันชีวิต	2.8
ตัวแลกเงินธนาคารพาณิชย์	2.8
กองทุนรวม	2.9
หุ้นกู้เอกชน	3.2
อสังหาริมทรัพย์	3.4
หุ้นสามัญ	3.4
ทองรูปพรรณหรือทองแท่ง	3.5

หมายเหตุ ลำดับจากน้อยไปหามากโดย คะแนน 1 หมายถึงผลตอบแทนน้อยที่สุด คะแนนเต็ม 5 ผลตอบแทนมากที่สุด

ผลการวิจัยพบว่าผู้ออมให้ความเห็นว่าการฝากเงินกับธนาคารมีความเสี่ยงน้อยที่สุด และการลงทุนซื้อตราสารการเงินซึ่งได้แก่ กองทุนรวม หุ้นกู้ หุ้นสามัญ มีระดับความที่เสี่ยงสูงกว่าการลงทุนในรูปแบบอื่น ซึ่งผู้ออมก็คาดหวังว่ากองทุนรวม หุ้นกู้และหุ้นสามัญ จะให้ผลตอบแทนในระดับที่สูงกว่าการฝากเงินกับธนาคารและการลงทุนรูปแบบอื่น สิ่งที่น่าสนใจคือการที่ผู้ออมมีความเห็นว่าการลงทุนในสินทรัพย์ที่มีตัวตนบางประเภทมีความเสี่ยงต่ำกว่าการลงทุนในสินทรัพย์ทางการเงิน เช่น มีความเห็นว่าการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์และทองรูปพรรณหรือทองแท่งมีความเสี่ยงต่ำกว่าการซื้อกองทุนรวม หุ้นกู้ และหุ้นสามัญ แต่มีผลตอบแทนใกล้เคียงหรือสูงกว่า ดังนั้นผู้ออมจึงสนใจที่จะลงทุนซื้ออสังหาริมทรัพย์หรือทองมากกว่าตราสารการเงิน ซึ่งขัดแย้งกับความผันผวนของราคาอสังหาริมทรัพย์และราคาทองคำที่สะท้อนว่าการลงทุนในสินทรัพย์จริงดังกล่าว มักจะมีความเสี่ยงสูงกว่าการลงทุนในสินทรัพย์ทางการเงิน

อย่างไรก็ดี อาจกล่าวได้ว่าผู้ออมมีความเข้าใจในเรื่องความเสี่ยงและผลตอบแทนอยู่ในระดับที่ดี เนื่องจากสามารถแยกกลุ่มรูปแบบการออมที่มีระดับความเสี่ยงต่ำและรูปแบบการออมที่มีผลตอบแทนต่ำ ออกจากรูปแบบการออมที่มีความเสี่ยงที่สูงกว่า และรูปแบบการออมที่ให้ผลตอบแทนมากกว่าได้ดี แต่เมื่อนำผลการวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกรูปแบบการออมและการลงทุนมาวิเคราะห์ร่วมกับมุมมองเรื่องความเสี่ยงและผลตอบแทนพบว่ามีความขัดแย้งกัน กล่าวคือ ผู้ออมส่วนใหญ่ตอบว่าผลตอบแทนจากการลงทุนเป็นปัจจัยหลักในการเลือกรูปแบบการออมมากกว่าปัจจัยเรื่องความเสี่ยง แต่ตัดสินใจเลือกที่จะออมเป็นเงินฝากธนาคารมากเป็นอันดับหนึ่ง และลงทุนในตราสารการเงิน เช่น พันธบัตรรัฐบาล กองทุนรวม หุ้นกู้ และ หุ้นสามัญ ในสัดส่วนที่น้อยมาก ทั้งๆ ที่รู้ว่าให้การลงทุนซื้อตราสารการเงินดังกล่าวให้ผลตอบแทนที่สูงกว่า

ส่วนที่ 4 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

4.1 สรุปผลการวิจัย

จากข้อมูลพื้นฐานของผู้ออมในประเทศไทยที่ถูกเลือกมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง สมรสแล้ว มีอายุเฉลี่ย 47 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี มีบ้านเป็นของตนเอง มีรายได้ประมาณ 80,000 บาท ต่อเดือนจากการประกอบอาชีพหลัก โดยทำงานในองค์กรภาคเอกชนและไม่มีหนี้สิน ซึ่งเห็นได้ว่า เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีศักยภาพในการเป็นนักลงทุนในตลาดการเงินได้ในอนาคต (Potential Investors)

จากผลการวิจัยพบว่าผู้ออมในประเทศไทย มีการจัดสรรเงินร้อยละ 29.17 ของรายได้ เป็นเงินออม หรือกล่าวได้ว่าใช้จ่ายเงิน 3 ส่วน และ ออม 1 ส่วน และระดับรายได้ของผู้ออมมีผลต่อสัดส่วนการออม กล่าวคือเมื่อผู้ออมมีรายได้สูงขึ้นมีแนวโน้มจะออมในสัดส่วนที่สูงขึ้น ความสัมพันธ์นี้พบทั้งในผู้ออมรวมและตัวอย่างที่แยกตามช่วงอายุ สำหรับวัตถุประสงค์ในการออมพบว่า การออมเพื่อเก็บไว้ใช้หลังเกษียณอายุ และเพื่อเป็นค่ารักษาพยาบาลคือแรงจูงใจหลักและรองในการออม สะท้อนให้เห็นว่าผู้ออมให้ความสำคัญกับการพึงพิงรายได้ของตนเองหลังการเกษียณอายุ ซึ่งสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอายุของประชากรไทยที่มีอายุเฉลี่ยสูงขึ้น รวมทั้งโครงสร้างของครอบครัวที่มีจำนวนบุตรลดลง ในการตัดสินใจเลือกรูปแบบการออมหรือลงทุน ผู้ออมให้ความสำคัญกับปัจจัยเรื่องผลตอบแทนเป็นลำดับแรกและความเสี่ยงเป็นลำดับรอง ผู้ออมส่วนใหญ่ตัดสินใจเลือกรูปแบบการลงทุนด้วยตัวเอง โดยอาศัยข้อมูลจากบุคคลในครอบครัวเป็นแหล่งข้อมูลอ้างอิง

เนื่องจากผู้ออมส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี และมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องความเสี่ยงและผลตอบแทนจากการลงทุนอยู่ในระดับที่ดี จึงพบว่า

ผู้ออมรู้จักรูปแบบการออมหรือการลงทุนแทบทุกประเภทที่สอบถาม แต่เมื่อตัดสินใจเลือกรูปแบบที่จะออม แม้ให้ความเห็นว่าผลตอบแทนเป็นปัจจัยสำคัญ แต่กลับเลือกรูปแบบการออมที่มีความเสี่ยงต่ำต่างๆ ที่ทราบดีว่าจะได้ผลตอบแทนต่ำกว่าการซื้อตราสารการเงินในตลาดทุนที่มีความเสี่ยงสูงกว่า ทำให้สามารถแบ่งกลุ่มรูปแบบที่เลือกออมออกได้เป็น 2 กลุ่มอย่างชัดเจน คือ กลุ่มของรูปแบบการออมที่มีสัดส่วนผู้ออมเลือกมากกว่าร้อยละ 50 ขึ้นไป ซึ่งเป็นรูปแบบการออมแบบดั้งเดิมที่ผู้ออมรู้จักดี ได้แก่ การฝากเงินกับธนาคาร การทำประกันชีวิต การซื้อทองรูปพรรณและ/หรือทองคำแท่ง และการซื้ออสังหาริมทรัพย์ กลุ่มที่สองคือรูปแบบการออมที่มีสัดส่วนผู้ออมเลือกน้อยกว่าร้อยละ 50 ซึ่งได้แก่ การซื้อสลากออมสิน การฝากเงินกับสหกรณ์ออมทรัพย์ การซื้อพันธบัตรรัฐบาล การซื้อหุ้นสามัญ การซื้อกองทุนรวมตราสารทุน การซื้อกองทุนรวมตราสารหนี้ การซื้อหุ้นกู้ และการซื้อตัวแลกเงินของธนาคารพาณิชย์ จากรูปแบบการออมในกลุ่มที่สองนั้น ผลการวิจัยพบว่าการลงทุนซื้อตราสารการเงินจากตลาดทุนซึ่งได้แก่ พันธบัตรรัฐบาล หุ้นสามัญ หุ้นกู้ และกองทุนรวมได้รับความสนใจน้อยมากเมื่อเทียบกับการลงทุนในรูปแบบอื่นอย่างใดก็ตาม เมื่อผู้ออมมีรายได้เพิ่มขึ้นพบว่ามีความโน้มที่จะออมในรูปแบบดั้งเดิมลดลงและลงทุนซื้อตราสารการเงินในตลาดทุนมากขึ้น โดยผู้ออมที่มีอายุอยู่ระหว่าง 36-49 ปี เป็นวัยที่สนใจการลงทุนทุกรูปแบบในสัดส่วนสูงสุด

เมื่อศึกษาถึงปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเลือกหรือไม่เลือกลงทุนในรูปแบบการออมต่างๆ พบว่านอกจากปัจจัยในเรื่องผลตอบแทนและความเสี่ยงซึ่งผู้ออมทราบค่อนข้างดีแล้ว การได้รับสิทธิลดหย่อนภาษีเงินได้ยังเป็นปัจจัยหลักอีกประการหนึ่งที่ผู้ออมใช้เป็นเหตุผลในการตัดสินใจลงทุน ซึ่งได้แก่การซื้อกรมธรรม์ประกันชีวิตและการซื้อกองทุนรวม ในขณะที่การมีเงินออมไม่พอสำหรับวงเงินขั้นต่ำที่เป็นข้อกำหนดในการลงทุนเป็นเหตุผลที่ทำให้ผู้ออมไม่ได้ลงทุน เช่น การซื้อกรมธรรม์ประกันชีวิต การซื้ออสังหาริมทรัพย์

การซื้อทอง และการซื้อพันธบัตรรัฐบาล นอกจากนั้น ความไม่เข้าใจในตราสารการเงินดีพอก็ก็เป็นเหตุผลอีกประการหนึ่งที่ทำให้ผู้ออมไม่เลือกลงทุน เช่น การซื้อกองทุนรวมตราสารหนี้ กองทุนรวมตราสารทุน และการซื้อหุ้นสามัญ

4.2 ข้อเสนอแนะ

1. จากการวิจัยพบว่า การออมหรือลงทุนผ่านตราสารการเงินในตลาดทุนยังอยู่ในระดับต่ำ แต่โอกาสที่จะขยายตัวได้ยังมีมาก ปัญหาและอุปสรรคบางประการที่ทำให้ผู้ออมไม่สามารถลงทุนได้ หรือไม่เลือกที่จะลงทุน หากได้รับการแก้ไข อาจจะมีส่วนช่วยเพิ่มจำนวนผู้ออมหรือปริมาณการออมผ่านตลาดทุนได้ ตัวอย่างเช่น

1.1 ผู้ออมบางส่วนที่ไม่สามารถลงทุนในตราสารการเงินนั้นได้ต่างๆ ที่ต้องการลงทุน เนื่องจากมีข้อกำหนดสำหรับวงเงินขั้นต่ำที่จะลงทุนจึงมีเงินออมไม่พอ การพิจารณาทำตราสารให้เป็นหน่วยย่อยอาจจะทำให้มีผู้ออมสามารถเลือกลงทุนได้เพิ่มมากขึ้น เช่น การลงทุนซื้อพันธบัตรรัฐบาล หุ้นกู้ เป็นต้น

1.2 ผู้ออมบางส่วนที่ไม่ซื้อกรมธรรม์ประกันชีวิต หุ้นกู้ และตัวแลกเงินธนาคาร เนื่องจากกลัวว่าบริษัทจะล้มล้มล้มล้มล้มล้ม หรือ การที่ผู้ออมไม่ลงทุนซื้อหุ้นสามัญ และพันธบัตรรัฐบาล เพราะกลัวว่าจะขาดทุนจากการขาย แสดงให้เห็นว่า แม้กลุ่มผู้ออมจะมีการศึกษาสูงและรู้จักการลงทุนในตราสารการเงิน แต่ความเข้าใจในเรื่องหลักการเงินและการลงทุนยังไม่ดีพอ รวมถึงความยากในการวิเคราะห์และทำความเข้าใจข้อมูลทางการเงิน ทำให้เกิดความกังวลเรื่องความไม่แน่นอนของการลงทุน ส่งผลให้รับความเสี่ยงได้น้อย จึงไม่กล้าลงทุนซื้อตราสารการเงิน ดังนั้น หากสามารถหาแนวทางส่งเสริมให้ผู้ออมมีความเข้าใจและมีความมั่นใจในการลงทุนในตราสารการเงินมากขึ้น ก็จะช่วยสนับสนุนให้มีการออมผ่านตลาดทุนเพิ่มขึ้น

2. ผลการศึกษาพบว่า การตัดสินใจของผู้ออมในประเทศไทยในการซื้อตราสารทางการเงิน เช่น กองทุนรวมตราสารหนี้ กองทุนรวมตราสารทุน (หมายถึง กองทุนรวมประเภท Retirement Mutual Fund หรือ RMF และ Long term Investment Fund หรือ LTF) และ กรมธรรม์ประกันชีวิต เนื่องมาจากแรงจูงใจในเรื่องผลประโยชน์ทางด้านการลดหย่อนภาษี ซึ่งมีผลในทางบวกต่อการเพิ่มปริมาณการลงทุนผ่านตราสารทางการเงิน ดังนั้นการยกเลิกหรือสนับสนุนปัจจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวย่อมมีผลต่อการลดหรือเพิ่มปริมาณการลงทุนผ่านตลาดทุนอย่างแน่นอน

3. ผลการศึกษาพบว่า ข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ธนาคารเป็นแหล่งข้อมูลที่ผู้ออมพึ่งพามากเป็นอันดับสองรองจากข้อมูลที่ได้จากบุคคลในครอบครัว แสดงว่าสาขาธนาคารเป็นแหล่งข้อมูลที่เข้าถึงได้สะดวก ดังนั้นการให้ข้อมูลข่าวสารการลงทุนที่ดำเนินการผ่านช่องทางนี้ที่มากขึ้นอาจจะช่วยลดปัญหาที่ว่าผู้ออมอยากลงทุนแต่ไม่รู้ว่าจะซื้อที่ไหนอย่างไร และสามารถเพิ่มความรู้ความเข้าใจในการลงทุนให้ผู้ออมได้โดยการมีเจ้าหน้าที่เฉพาะของธนาคารที่ทำหน้าที่ให้บริการเป็นที่ปรึกษาการเงินการลงทุนประจำแต่ละสาขาของธนาคาร

4. ถึงแม้การลงทุนในหลักทรัพย์จะให้ผลตอบแทนโดยเฉลี่ยสูงกว่าดอกเบี้ยเงินฝากของธนาคาร แต่เหตุผลหลักที่ผู้ออมยังเลือกฝากเงินกับธนาคารคือความสะดวกรสบายอันเนื่องมาจากการที่ธนาคารมีสาขาอยู่ทั่วประเทศ ดังนั้น

การลงทุนซื้อตราสารทางการเงินที่ยังมีไม่มาก อาจเนื่องมาจากความไม่สะดวกในการติดต่อซื้อตราสาร เมื่อเทียบกับการติดต่อเพื่อฝากเงินกับธนาคาร ดังนั้นการพิจารณาปรับปรุงช่องทางการขายตราสารการเงินให้ง่ายขึ้นสะดวกขึ้นจึงเป็นเรื่องจำเป็น ตัวอย่างเช่น การซื้อขายผ่านสาขาของธนาคาร การซื้อขายผ่านอินเทอร์เน็ตที่เริ่มเป็นที่นิยมมากขึ้นในปัจจุบัน หรือการซื้อขายผ่านตู้เอทีเอ็ม เป็นต้น

5. จากผลการศึกษาพบว่า รายได้มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจลงทุน ในขณะที่อายุไม่มีผลต่อการตัดสินใจ อย่างไรก็ตาม เพศและสถานะภาพสมรสจะมีผลต่อการตัดสินใจเลือกรูปแบบการออมด้วยหรือไม่นั้นเป็นเรื่องที่ควรจะได้ทำการศึกษาต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนจากโครงการในแผนพัฒนาวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (Integrated Innovation Academic Center: IIAC Chulalongkorn University Centenary Academic Development Project) และได้รับการสนับสนุนบางส่วนจากโครงการส่งเสริมการวิจัยในอุดมศึกษาและการพัฒนามหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (CU56-HS09) (The higher Education Research Promotion and National Research University Project of Thailand, Office of the higher Education Commission)

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

โชติชัย สุวรรณภรณ์ นวพร สุทธาชีพ ธรรมฤทธิ คุณศิริชัย และมนูญ พุทธรังศรี (2005). **แนวทางการพัฒนาธุรกิจสถาบันการเงินที่ไม่มีธนาคาร (Non-bank)**. เอกสารประกอบการสัมมนา ณ ห้องประชุมป๋วย อึ๊งภากรณ์ ชั้น 7 สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง.

ปิยรัตน์ กฤษณามระ พัชรวัลย์ ชัยปาณี เมธินี วณิชกุล รัฐชัย ศิลเจริญและนาถกฤดี ศุภกิจจาร์ภักษ์ (2011). **พฤติกรรมกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการออมของผู้ออมในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล** จุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์ ปีที่ 33 ฉบับที่ 129.

รายงานสมาคมประกันวินาศกรรมไทย. (2554). สมาคมประกันวินาศกรรมไทย. [Online]. available : <http://www.thaigia.com/Download/Annual/Annual%20Report%202011.rar>

วรวศม์ สุวรรณระดาและสมประวิณ มันประเสริฐ. (2552). **ปัจจัยกำหนดพฤติกรรมการออมของผู้มีงานในประเทศไทย: การศึกษาจากข้อมูลการสำรวจในระดับจุลภาค**. ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์อิเล็กทรอนิกส์ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)

ภาษาอังกฤษ

Alesina, A. and Perotti, R. (1996). **Income distribution, political instability and investment**. *European Economic Review* 40, 1203-1228.

Change Regina, Y. (1994). **Saving Behavior of U.S. Households in the 1980s: Results from the 1983 and 1986 Survey of Consumer Finance**. *Financial Counseling and Planning*, Volume 5.

Crockett, J. (1977). **The Choice between Spending and Saving. Selected aspects of consumer behavior, A Summary from the Perspective of Different Disciplines**, *National Science Foundation*, Washington, DC.

Doornbos, G.J. and W.F. van Raaij (1984). **The impact of economic conditions and expectations on household saving**. In: *Contributed Papers for the 16th CIRET Conference*, CIRET Study Nr, 34, Munich: IFO Institute for Economic Research, pp. 21-42.

Ferber, R. (1973). **Consumer Economics, a Survey**. *Journal of Economic Literature*, Vol. 11, No.4. (December), pp. 1303-1342.

Foster, A.C. (1981). **Wives earnings as a factor in family net worth accumulation**. *Monthly Labor Review*, 104(1), 53-57.

ปิยรัตน์ กฤษณามะ: เมธีฯ วนิกฤต และนาทฤติ ศุภกิจจารักษ์/พฤกษกรรมมารวมและปัจจัยที่ส่งผลต่อรูปแบบการออมหรือการลงทุนของผู้ออม...

- Friedman, M. (1957). **A Theory of the Consumption Function**. Princeton University press. 259 p.
- Hall, R. (1978). **Stochastic Implications of the Life-Cycle Permanent Income Hypothesis: Theory and Evidence**. *Journal of Political Economy* 86, 75-96.
- Hall, R.E. and Mishkin, F.S., (1982). **The sensitivity of consumption to transitory income: Estimate from panel data on households**. *Econometrica*. Vol. 50: 461-481.
- Hayashi, F. (1987). **Test for Liquidity constraints: A critical survey and some new observations**. *Advances in econometrics*. Fifth world congress Vol.2:91-120.
- Hefferan, C. (1982). **Determinants and patterns of family saving**. *Home Economics Research Journal*, 11(1), 47-55.
- Hubbard, R.G. (1986). **Pension wealth and individual saving**. *Money, Credit, and Banking*, 18(2), 167-178.
- Jianakoplos, N.A., Menchik, P. L. and Irvine, F.O. (1996). **Saving behavior of older households: Rate-of-return, precautionary and inheritance effects**, *Economics Letters, Elsevier*, Vol.,50(1), pages 111-120, January
- Jung, Woo S. (1986). **Financial Development and Economic Growth: International Evidence**. *Economic Development and Cultural Change* 34, 333- 46.
- Katona, G., (1975). **Psychological economics**. New York: Elsevier.
- Lindqvist, A. (1981). **A note on determinants of household saving behavior**. *Journal of Economic Psychology*. 1:39-57.
- Lundman., U. (1969). **Information and Transactions on the stock market**. *EFI*. Stockholm
- Mazzocco, M., (2004). **Saving, Risk Sharing and Preferences for Risk**. *The American Economic Review* 94(4), 1169-1182.
- Modigliani, F. and Brumberg, R.E. (1954). **Utility analysis and the consumption function: An interpretation of cross-section data**. In K.K. Kurihara (Ed.), *Post-Keynesian economics* (pp. 388-436). New Brunswick, NJ: Rutgers University Press.
- Modigliani, F. (1988). **The role of intergenerational transfers and life cycle saving in the accumulation of wealth**. *Journal of Economics Perspectives*, 2(2)(Spring).
- Nualtaranee June., (1992). **Household consumption and saving: Random walk hypothesis**. Master's Thesis, Faculty of Economics, Thammasart University.

- Park, D. and Shin, K. (2009). **Saving, Investment and Current Accounts Surplus in Developing Asia**. Asian Development Bank working paper 158.
- Pootrakool K., T. Sodsrichai and Ariyapruchya, K. (2005). **Long-term saving in Thailand. Are we saving enough and what are the risk?** *Proceedings for the Bank of Thailand Economic Symposium*, August 2005, at ESCAP Hall, United Nations Conference Centre, Bangkok.
- Robert B. Avery and Arthur B. Kennickell. (1991). **Household Saving in the U.S.** *Review of Income and Wealth*. Volume 37, Issues 4, Pages 409-432, December.
- Rundel, D.E., (1991). **Liquidity constraints and the permanent-income hypothesis: Evidence from panel data.** *Journal of Monetary Economics*. Vol. 27.
- Schmidt-Hebbel, K. and Serven, L. (2000) **Does Income Inequality Raise Aggregate Saving?** *Journal of Development Economics*, 61:415-46.
- Shorrocks, A.F., (1975). **The Age-Wealth Relationship: A Cross-Section and Cohort Analysis.** *Review of Economic Statistic*. May, 57, pp. 155-63.
- Thaicharoen, Y., K. Ariyapruchya., and Chochoed, T., (2004). **Rising Thai household debt: Assessing risks and policy implication.** *Bank of Thailand Research Symposium*.
- Thaler, Richard H., and Hersh M. Shefrin. (1981). **The Economic Theory of Self-Control.** *Journal of Political Economy*, 89:329-406
- Tullio Jappelli and Mario Padula .(2011). **Investment in Financial Literacy and Saving Decisions.** *CSEF Working Papers 272, Center for Studies in Economics and Finance (CSEF)*, University of Naples, Italy.
- World Health Organization, (2012). **The health-care challenges posed by population ageing.** *Bulletin of the World Health Organization*, Volume 90: 2012, pp.77-156
- Xiao, J. J., & Olson, G. I. (1993). **Mental accounting and saving behavior.** *Home Economics Research Journal*. 22(1): 92-109.
- Yamane, Taro. (1967) **Statistics, An Introductory Analysis**. 2nd Ed., New York: Harper and Row
- Zeldes, S., (1989). **Consumption and liquidity constraints: an empirical investigation.** *Journal of Political Economy*, 97,305-46